

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 26. september 2022

Sak

2022/0847 Lions Clubs International Distrikt 104 – org.nr. 971 437 391 – klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og medlem Elisabet Ekberg

Sakens bakgrunn

Lions Clubs International Distrikt 104 (klager) søkte 30. august 2021 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2020 på vegne av seg selv og sine underledd. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 7 365 996 kroner etter forenklet modell.

Lotteritilsynet avsto søknaden 16. desember 2021, med den begrunnelse at organisasjonen er lukket. Tilsynet vurderte at kravet i underleddenes vedtekter om at medlemskap oppnås gjennom invitasjon fra eksisterende medlemmer, ikke hadde saklig sammenheng med deres visjon, mål eller virksomhet.

Klager påklaget vedtaket 5. januar 2022. Klager ønsker at Lotteritilsynet skal revurdere sin tolkning av regelverket. For at klager skal kunne kvalitetssikre det frivillige arbeidet for barn og andre utsatte personer, må foreningen kunne stole på de frivillige. Dette innebærer at ikke enhver kan delta i foreningens frivillige arbeid, og det kreves blant annet politiattest fra de frivillige aktivitetslederne. For at foreningen skal oppnå sin visjon er en avhengig av at medlemmene i organisasjonen er innstilt på å utføre flere timer dugnadsarbeid på sin fritid gjennom hele året. Dette er forventninger og krav som foreningen stiller til personer som ønsker å bli medlem, da det er nødvendig for å kunne utføre foreningens arbeid. Ifølge klager har det frem til nå vært etablert forståelse med tilsynet at de lokale klubbens krav til medlemskap har en saklig sammenheng med foreningens virksomhet.

Klager viser også til at det er mulig å bli tilknyttet medlem i Lions Clubs International Distrikt 104 gjennom en virtuell klubb, uten at det forplikter til annet enn å betale kontingent. Tiltaket er godkjent av det internasjonale styret i Lions Clubs International, og det er utarbeidet egne vedtekter for denne klubben. Med henvisning til disse vedtektene hevder klager at det ikke er riktig at organisasjonen ikke er åpen for alle. Klager viser videre til at de fleste klubbene driver med aktiv medlemsverving ved annonsering, og at det fungerer som en åpen invitasjon. Etter klagers syn kan ikke Lotteritilsynet kun forholde seg til

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

skriftlig dokumentasjon, og ikke undersøke hva som er praksis ved utøvelsen av klagers lovverk.

Klager har forståelse for at Lotteritilsynet har sammenlignet Lions Norge med Rotary Forum Norge og Kiwanis International District Norden, men hevder at det er store forskjeller mellom organisasjonene. Den mest vesentlige forskjellen er ifølge klager at klager 95 prosent av tiden arbeider for andre mennesker, og ikke for egne medlemmer. Klager fremhever også at organisasjonen bidrar med mer enn 100 millioner kroner årlig til samfunnet, og er en stor ressurs for lokalsamfunnene i hele Norge.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 27. mai 2022 til Lotterinemnda for behandling.

Klager sendte 14. juni 2022 merknader til Lotteritilsynets innstilling til Lotterinemnda. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).

I forskriften § 3 tredje ledd bokstav c fremgår det at det ikke gis kompensasjon til «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig.»

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Lions Clubs International Distrikt 104 sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 16. desember 2021 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon.

I høringsnotat 11. desember 2017 om «Ny forskrift om merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner» punkt 2.4.4 har Kulturdepartementet uttalt følgende om formålet og praktiseringen av forskriften § 3 tredje ledd bokstav c:

«[f]ormålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet. I forslag til nytt regelverk om Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner heter det at «lukkede organisasjoner er ikke åpne for allmennheten og skal ikke motta tilskudd. Det innebærer eksempelvis at organisasjoner der eksisterende medlemmer skal godkjenne nye medlemmer ikke regnes som støtteberettiget», jf. høringsnotat av 16. august punkt. 3.2.3. Departementet legger opp til at lukkede organisasjoner ikke skal motta kompensasjon. Lukkede organisasjoner defineres her som organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig. Slike

organisasjoner kjennetegnes ved at nye medlemmer må anbefales eller inviteres av eksisterende medlemmer [...]»

Det følger av forskriften § 5 andre ledd at organisasjonene som søker om merverdiavgiftskompensasjon må oppfylle kravene i forskriften både på søknadstidspunktet og utbetalingstidspunktet. Ved Lotterinemndas vurdering av om organisasjonen er lukket, tas det utgangspunkt i organisasjonenes vedtekter på søknadstidspunktet. Planlagte eller etterfølgende endringer i vedtektene og drift får ikke betydning for vurderingen.

Det fremgår av egenerklæringsskjemaet at klagers formål er å være Norges beste humanitære serviceorganisasjon. For å oppnå formålet skal foreningen skape bedre forståelse for verdens behov for humanitær hjelp, og yte frivillig innsats med lokalt engasjement og internasjonalt samarbeid. Foreningen skal også fremme god borgerånd, og gjøre en aktiv innsats for å bedre forholdene i samfunnet og hjelpe dem i nød. Det vises også til at foreningen skal forene medlemmene i vennskap og gjensidig forståelse, og være et forum for fri meningsutveksling om saker av allmenn interesse. Høy allmenn standard innen alle yrker er også noe foreningen arbeider for.

Forut for sitt vedtak om avslag på klagers søknad, foretok Lotteritilsynet stikkprøvekontroller av vedtektene til følgende underledd via sentralledet: Stord/Fitjar, Borge, Trondheim, Nordkapp, Bamble, Gol, Sykkylven/Sigtuna og Kristiansand. Tilsynet foretok i tillegg stikkprøvekontroller av vedtektene til følgende underledd slik de var registrert i Frivillighetsregisteret på søknadstidspunktet: Skjeberg, Asker, Sogndal, Trondheim, Heimdal, Narvik/Ankenes, Våler, Jæren og Fredrikstad. Stikkprøvekontrollene viser at de lokale klubbene vedtekter har tilnærmet likt innhold vedrørende medlemskap. Ifølge vedtektene oppnås medlemskap i klubbene gjennom invitasjon av eksisterende medlemmer. Klubb Nordkapp og klubb Sykkylven har i e-post til sentralledet informert om at klubben bruker Lions Norge sitt lovverk og det internasjonale lovverket.

Lions Clubs International Distrikt 104 har ikke bestemmelser om opptak av nye medlemmer. Det fremgår av The International Association of Lions Clubs – Constitution and by-laws – Standard club (internasjonale klubblovene) article 3 «Membership» section 2 «Membership by invitation» at:

«[m]embership in this Lions club shall be acquired by invitation only. Nominations shall be made by a member in good standing who shall act as sponsor, and be submitted to the membership chairperson or the club secretary, who, after investigation by the membership committee, shall submit the same to the board of directors.»

Videre følger det av de internasjonale klubblovene article 3 «Membership» section 1 «Eligibility for club membership» at:

«[s]ubject to the provisions of Article 1 of by-laws, any person of legal majority and good moral character and good reputation in his/her community, may be granted membership in this lions club».

Selv om klager definerer seg som åpen og utfører frivillig arbeid utad, fremstår klager som en lukket organisasjon med virksomhet som ikke er åpen for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig. De lokale klubbene vedtekter har bestemmelser om at nye medlemmer må inviteres av eksisterende medlemmer og de internasjonale klubblovene har i tillegg krav om at medlemmer må ha godt omdømme. At det stilles krav om invitasjon fra eksisterende medlemmer og krav om godt omdømme, ble i høringsnotat 2017 uttrykkelig nevnt som et eksempel på forhold som tilsier at en organisasjon anses som lukket. Lotterinemnda er enig i at det kan være en slik sammenheng mellom arbeidet som skal utføres og nødvendigheten av å oppstille enkelte krav til frivillige som eksempelvis skal arbeide med barn og ungdom, uten at organisasjonen av den grunn kan anses å være lukket. Det er likevel ikke noe i klagers formål eller virke som tilsier at det er naturlig å ha krav om invitasjon fra eksisterende medlemmer eller krav om godt omdømme ved klagers humanitære og samfunnsnyttige arbeid, se til sammenligning Lotterinemndas vedtak i sak 2021/1142.

Klager har anført at de frem til nå har hatt en etablert forståelse med Lotteritilsynet om at de lokale klubbene kvalifikasjoner for medlemskap har en saklig sammenheng med organisasjonens virksomhet. Til dette vil Lotterinemnda bemerke at dette vedtaket gjelder klage 5. januar 2022 på Lotteritilsynets vedtak 16. desember 2021, som vurderes uavhengig av hvilke vedtak som er truffet basert på tidligere års søknader. At klager har mottatt merverdiavgiftskompensasjon ved tidligere tildelinger innebærer ingen garanti for tildeling i fremtidige saker. Etter nemndas syn må forvaltningen ha adgang til å korrigere praksis, slik at gjeldende praksis blir i overenstemmelse med regelverket. Tilsynet foretar årlige stikkprøvekontroller med deler av søknadsmassen. I denne søknadsrunden var klager en av organisasjonene som ble nærmere kontrollert, og organisasjonen ble ansett å være en lukket organisasjon etter forskriften.

Klager har også vist til at foreningen har opprettet en klubb som er åpen for alle, også for de som bare ønsker å være medlem uten å delta i arbeidet. Klubben er direkte lagt under Lions Clubs International Distrikt 104 og er en del av denne organisasjonen. Ifølge klager betyr det i praksis at en blir medlem i Lions Clubs International Distrikt 104, og ikke i en lokal klubb. Det er mulig å være fullverdig medlem klubben, men da må en også betale full kontingent. Fullverdige medlemmer får stemmerett i alle møter hvis en ønsker det, og det er naturlig. Tilknyttede medlemmer kan delta på alle møter, kommentere saker, legge frem forslag og debattere, men ikke stemme.

Lotterinemnda forstår det slik at virksomheten til Lions Norge i realiteten utøves gjennom de lokale klubbene. Lov for Lions Multippledistrikt 104 har ikke bestemmelser om opptak av nye medlemmer, og det fremgår verken av vedtektene eller annen innsendt informasjon at sentralleddet har frivillig virksomhet som medlemmene kan delta på. Dette er også naturlig, da Lions Clubs International Distrikt 104 er et sentralledd som fungerer som et administrasjonsorgan.

Etter Lotterinemndas syn blir ikke de lokale klubbene mindre lukket av at klager har etablert en åpen klubb som skal være tilknyttet sentralleddet som ikke har egen frivillig virksomhet. Det fremstår for nemnda som om klubben er opprettet

med det formål å kunne motta merverdiavgiftskompensasjon, uten at den skal ha egen frivillig virksomhet. Nemnda viser i den forbindelse til en artikkel i Lions Magazine nr. 4 2019-2020 der det står at:

«[e]n ting er jo at vi synes det er hyggelig med flere medlemmer. For det andre er reglene for momskompensasjon endret. Nå er det innført et krav om mottakerorganisasjonen er «åpen», og det er vi ikke per dato ettersom man ikke kan melde seg inn, men blir medlem etter en invitasjon. Med denne nye virtuelle «Norgesklubben» vil alle som ønsker kunne melde seg inn. Det er lov å sette en innmeldingsavgift/medlemskontingent slik vi gjør. Med denne nye klubben vil innsamlingskontrollen fortsatt godkjenne oss, men nå som en åpen organisasjon, og vi kan fortsatt kunne søke om og motta momskompensasjon.»

Lotterinemnda tar derfor utgangspunktet i de lokale klubbenes vedtekter ved vurderingen av om organisasjonen er lukket, og som presisert ovenfor fremstår klubbene ut ifra vedtektene og de internasjonale klubblovene som lukkede organisasjoner. At Lions Clubs International stiller krav om at de norske Lionsklubbene må ha bestemmelser om at nye medlemmer må inviteres av eksisterende medlemmer, endrer ikke på nemndas syn.

På bakgrunn av dette har Lotterinemnda kommet til at klager ikke er åpen for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig, og klager er følgelig en lukket organisasjon som ikke er kompensasjonsberettiget.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk